

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

МАТЕРІАЛИ

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

М. ОДЕСА - 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та
науковців**

**«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ПІЗНАННЯ»**

присвяченої 30-річчю створення кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності та 205-річчю Університету
Ушинського

(Одеса, 20-21 травня 2022 року)

Одеса -2022

М 54 **Методологія та технологія сучасного філософського пізнання** // Матеріали IV Міжнародної наукової конференції (Одеса, 20-21 травня 2022 р.) 135 с.

Рецензенти:

***Пальчинська Мар'яна Вікторівна** - доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії, психології та педагогіки Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку,*

***Рибка Наталя Миколаївна** – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та методології науки Державного університету «Одеська політехніка»*

Збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» вміщує матеріали, які досліджують методологію сучасного пізнання; трансформаційні процеси в сучасному суспільстві; сучасні підходи до вивчення цінностей та ціннісних орієнтацій; філософію історії в сучасному вимірі; філософсько-освітні парадигми сучасного суспільства; філософію синергетики та філософські погляди Г.Сковороди у світлі сучасності. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 11 від 30 червня 2022 року)

Ткаченко Катерина Валеріївна (КНР, м. Аньхой) Доктор філософії, викладач Інституту медіа та мов світу Аньхойського у-ту фінансів та економіки

Петінова Оксана Борисівна (м. Одеса) – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

ТВОРЧА ОСОБИСТІТЬ: СПІВІСНУВАННЯ З ІНШИМ

Проблема творчої особистості завжди була однією з найголовніших тем у філософії. Зміна соціально-культурних обставин потребує і оновлених концепцій особистості. Як відомо, Аристотель називав людину «політичною твариною», і ця характеристика дуже влучна. Адже сутність людини формується і проявляється лише в колективі подібних до себе. Соціальне буття – це процес реалізації та розвитку сутнісних сил індивідів у співіснуванні з іншими, а також взаємообмін цими силами.

Чому в наш час так гостро стоїть проблема ідентифікації? Чому вона є однією з центральних у феноменологічній філософії? Потрібно зазначити, що в наш час ситуація межі між Своїм і Чужим стала більш проблематичною. Ми легко використовуємо чужі думки, смисли, роблячи їх своїми, в той час як своє віддаляється від нас. Своє опиняється поза нами, а Чуже – всередині мого Я. Зрозуміло, що саме Чуже сприяє усвідомленню своєї самобутності. Але при цьому співставлення Свого та Чужого може сприяти як зміцненню власної ідентичності, так і призвести до її зміни і руйнування. Отже, в Чужому для мене завжди присутня небезпека самовтрати.

У творчої особистості завжди присутній деякий елемент руйнації: долаючи старе, творча особистість знаходить нові горизонти, що для неї є більш досконалішими формами буття. Якщо ж сама мета для творчої особистості полягає у руйнації, то тут маємо справу з деструктивною творчістю. Деструктивність властива усім людським істотам, відмінність стосується головним чином її предметів: інші – це люди, або сам носій деструктивності. З одного боку, поняття деструктивності позначає нетипову поведінку, що виступає на противагу загальним нормам суспільства, але з іншого, спрямоване на руйнування норм та стереотипів. В природі нормальним є те, що організм, який більш пристосований до виживання, намагається витіснити менш пристосовану структуру. Але ж в суспільстві сила природного відбору послаблюється, а конкуренція набуває таких форм, що безпосередньо можуть не пов'язуватись з деструкцією як насильницьким способом руйнації. Втім, реальність Іншого – як і інша реальність – самим фактом своєї інакшості викликає необхідність забезпечити суверенітет внутрішнього світу Я відносно інших світів та інших Я.

Постмодернізм актуалізував проблему пошуку власної ідентичності в певному негативному смислі, приблизно в той же спосіб, в який діяльність софістів сприяла появі класичних філософських систем Античності – передусім, системі Платона та Аристотеля. Ми маємо на увазі цікавий

терапевтичний ефект, що став наслідком діяльності постмодерністів, і який виразився в бажанні багатьох інтелектуалів Заходу протиставити якісь онтологічно значимі висловлювання постмодерній проповіді. Адже, якщо ідентичність особистості (в тому числі – її культурно-історична ідентичність) розтворюється в довільно прийнятих ілюзорних ідеологіях, то розпадається і сама культура, а з нею – і особистість.

В історії філософської думки не завжди послідовність історична відповідає логічній послідовності. Феноменологія Е. Гуссерля та його наступників значною мірою відповідає на виклики постмодернізму. Феноменологія намагається побудувати схему, в межах якої особистість отримує онтологічне підґрунтя, хоча, звісно, феноменологічна онтологія принципово відрізняється від класичного розуміння онтології. Якщо класичні системи минулого намагалися знайти трансцендентний ґрунт для особистості (на кшталт гегелівського Абсолютного духу), то феноменологія переводить дискурс у площину проблеми тілесності. Саме вона постає як цариця реального дотику і спілкування різних людей, де їх внутрішні життєві світи реально взаємовідкриваються. Сенс існування людини полягає в існуванні Іншого, в його осягненні, що проявляється вже на стадії тілесного досвіду. Власне людський (культурний) світ виникає в той момент, коли утворюється система «Я-Інший», коли між свідомістю і тілом Я, і свідомістю і тілом Іншого з'являється внутрішнє відношення, коли Інший виступає не як фрагмент світу, а як бачення світу і носій поведінки. Первинний зв'язок людини зі світом, що здійснюється у сприйнятті, є одночасно і перший прояв людської суб'єктивності, і перший крок у створенні світу культури. Отже, процес сприйняття мною цього світу без існування Іншого є неможливим. Світ, що розуміється з точки зору феноменології, є смисл, що просвічується крізь перетин досвіду «Я» та досвіду «Іншого», у їхньому взаємному переплетенні.

Феноменологія стверджує, що необхідно знайти своє місце у цьому світі і чітко відокремлювати межі Свого-Чужого, так як переступання цієї межі містить небезпеку для особистості.

Список використаних джерел

1. Гуссерль Э., 1998, *Картезианские размышления* (Д. В. Скляднев, Пер.). Санкт-Петербург: Наука, Ювента.
2. Гуссерль Э., 2009, *Идеи к чистой феноменологии и феноменологической философии. Книга первая. Общее введение в чистую феноменологию*. Москва: Академический Проект.